Erityisasiantuntija Soile Ridanpää 26.9.2023

Mielenterveysperusteisten sairauspäivärahapäivien kasvun taustalla on useita samanaikaisesti kuormittavia tekijöitä

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuulemisessa 26.9.2023 liittyen komission tiedonantoon mielenterveyden kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta tuli esille mielenterveysperusteisten sairauspoissaolojen kasvu.

Syitä

- mielenterveyshäiriöitä tunnistetaan ja niitä diagnostisoidaan entistä paremmin
- terveyspalvelujen käyttö mielenterveyteen liittyvien ongelmien vuoksi on kasvanut esim. ikäryhmissä 30-59 –vuotiaat ja on korkein ikäryhmässä 20-29 –vuotiaat (FinSote 2017-2018 ja 2020)
- työelämän kuormittavuus on kasvanut
- yhä useammat kuvaavat kyselyissä, että työelämän ja yksityiselämän yhdistämisen haasteista
- nuorten aikuisten suorituspaineet ja psyykkinen kuormittuneisuus ovat kasvaneet
- yhteiskunnallinen epävarmuuden tunne ja koronapandemian jälkeinen turvattomuuden tunne
- pitkään jo vuosia kestänyt mielenterveyspalvelujen saatavuusongelmat ovat aiheuttaneet kertymää, jolloin hoitoon on hakeuduttu viiveellä ongelmien jo kasaantuessa
- Suomessa nuorten tyttöjen ahdistuneisuusoireilu on ollut jo korkealla ennen pandemiaa eikä kehityssuunta ole muuttunut
- kouluterveyskyselyjen mukaan myös yksinäisyydestä on tullut jollain tavalla ”kestoilmiö”, joka vaikuttaa kielteisesti mm. mielenterveyteen
- WHO arvioi, että koronapandemian ensimmäinen vuosi lisäsi masennus- ja ahdistuneisuusoireilua globaalisti jopa neljänneksellä
- nuoria erityisesti ahdistaa myös epävarma maailman- ja ympäristöntilanne
- mm. maahanmuuttajataustaisilla nuorilla on enemmän masennus- ja ahdistusoireilua verrattuna suomalaistaustaisiin (erityisesti ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajataustaiset)

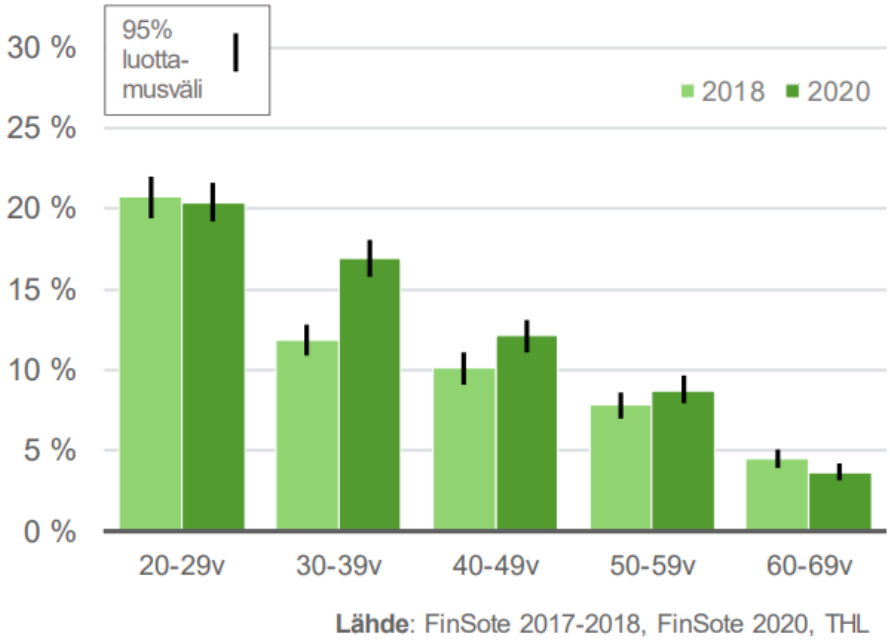

Kuvio 3. Terveyspalvelujen käyttö mielenterveyteen liittyvien ongelmien vuoksi vuosina 2018 ja 2020 toteutetuissa FinSote-tutkimuksissa.

Eri ikäryhmissä sekä naisten ja miesten välillä on eroja

Tyttöjen ja nuorten naisten psyykkinen oireilu on ollut nähtävissä jo pitkään ennen koronaa. Ahdistuneisuushäiriöiden kasvu ei ole naisten kohdalla lähtenyt laskuun vaan jatkaa nousuaan. Ero poikiin ja miehiin on selkeä. Koronavuodet kuormittivat kaikkia ikäryhmiä, mikä näkyy myös tilastoissa.

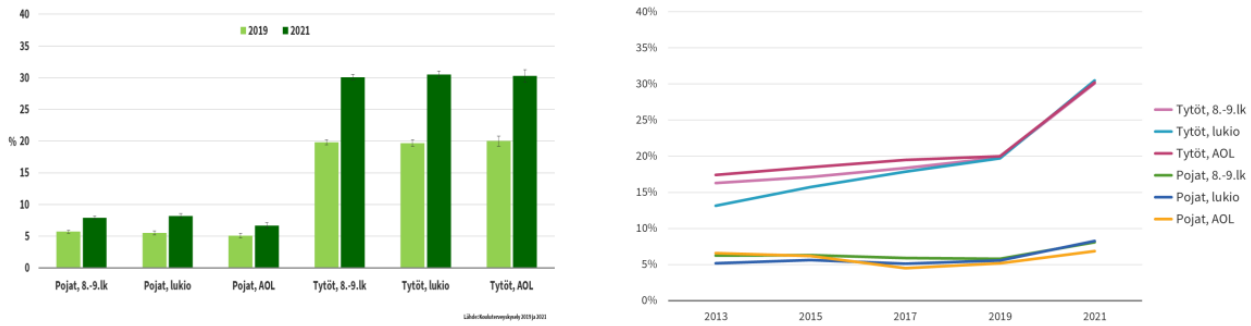

Kohtalaisen tai vaikean ahdistuneisuuden esiintyvyys 2019 ja 2021 sekä trendi 2013-2021 (THL).

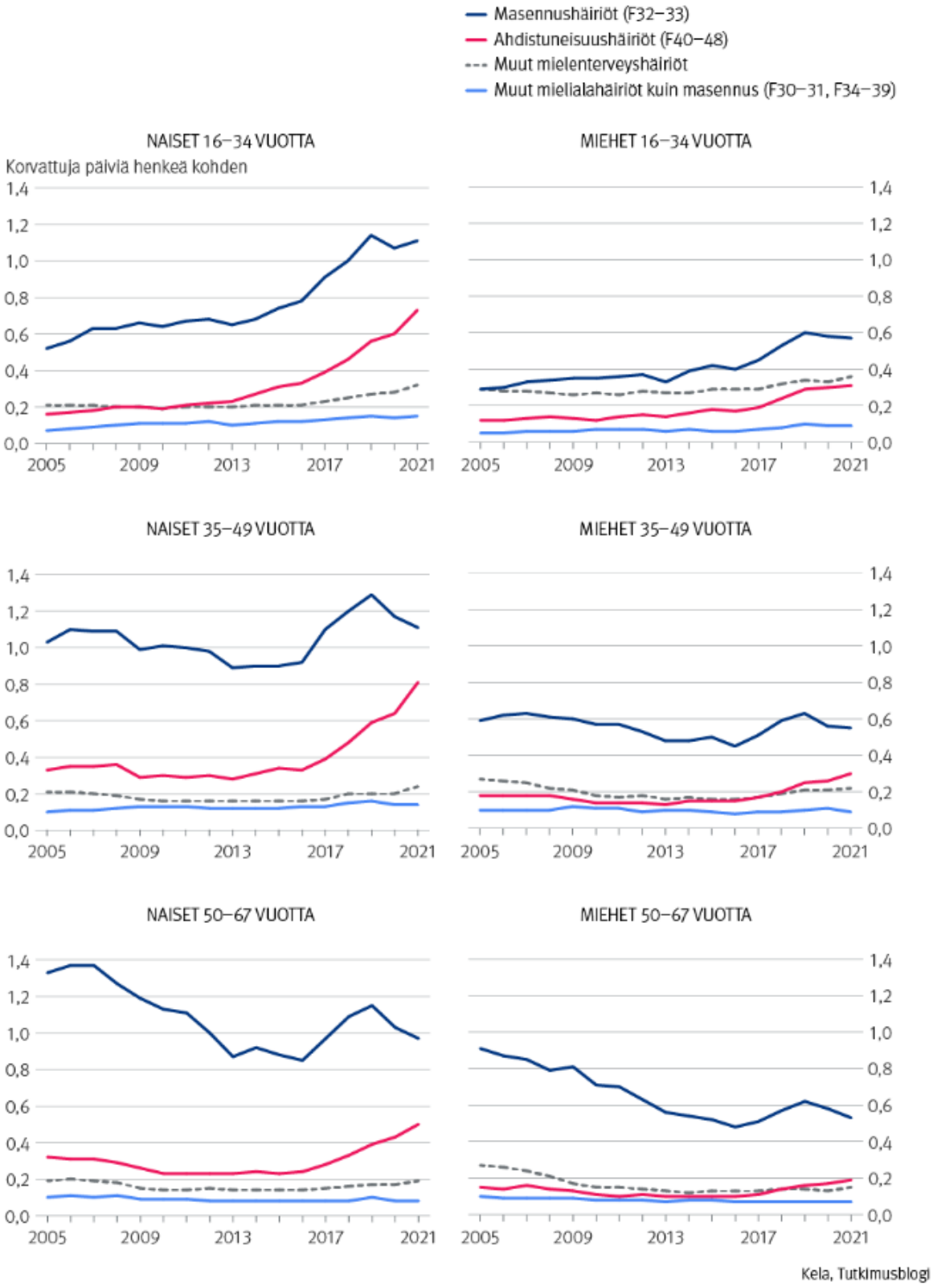
Masennushäiriöt (F32–33)
Ahdistuneisuushäiriöt (F40–48)
Muut mielenterveyshäiriöt
Muut mielialahäiriöt kuin masennus (F30–31, F34–39)
NAISET 16–34 VUOTTA
Korvattuja päiviä henkeä kohden
MIEHET 16–34 VUOTTA
NAISET 35–49 VUOTTA
MIEHET 35–49 VUOTTA
NAISET 50–67 VUOTTA
MIEHET 50–67 VUOTTA
0,0
0,2
0,4
0,6
0,8
1,0
1,2
1,4
2005
2009
2013
2017
2021
Kela, Tutkimusblogi

Nuorten aikuisten kokemuksia työmarkkinoilta

Alla nuorten näkemyksiä ja kokemuksia työelämäsiirtymistä ja työmarkkinoista ALL-YOUTH –tutkimushankkeesta.

